

Τάσος Ανθουλιάς

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Από τους πρώτους κατοίκους της
ως το 1914 μ.Χ.

Μια προσπάθεια να παρουσιαστεί η ιστορία της Ιταλίας
με πολύ απλά κείμενα και χαρακτηριστικές εικόνες
ώστε να γίνει αντιληπτή η εξέλιξη της πραγματικότητας
και ο εντοπισμός βασικών στοιχείων και αλλαγών.

ΧΕΛΙΔΟΝΙ 2023

Τα σχέδια πάνω στους βράχους της Βαλκαμόνικα αποτελούν τη μεγαλύτερη συλλογή πετρογλυφικών στον κόσμο. Η Βαλκαμόνικα είναι μία από τις μεγαλύτερες κοιλάδες των κεντρικών Άλπεων στην Ανατολική Λομβαρδία. Η Ουνέσκο έχει εντοπίσει περισσότερα από 200.000 σχέδια, τα οποία έγιναν κατά τη νεολιθική περίοδο.

Ο Ότσι, ο Άνθρωπος των Πάγων, είναι η καλά διατηρημένη φυσική μούμια ενός άνδρα που έζησε μεταξύ 3400 και 3100 π.Χ. Η μούμια βρέθηκε το 1991 σε παγετώνα στις Άλπεις, στα σύνορα της Ιταλίας με την Αυστρία. Είναι η παλαιότερη γνωστή μούμια στην Ευρώπη. Το σώμα και τα υπάρχοντά του εκτίθενται στο Μουσείο Αρχαιολογίας του Νότιου Τιρόλου της Ιταλίας.

**Ότσι
ο άνθρωπος
των πάγων**

Η πυραμίδα του Μόντε ντ'Ακόντι είναι ένας νεολιθικός αρχαιολογικός χώρος της τέταρτης χιλιετίας π.Χ. στη Βόρεια Σαρδηνία. Χρησιμοποιείτο για τη θυσία ζώων – βρέθηκαν απομεινάρια από πρόβατα, αγελάδες και γουρούνια. Ήταν ένας από τους ελάχιστους χώρους θυσιών της Δυτικής Ευρώπης.

Ο Νουραγικός πολιτισμός ήταν ένας πολιτισμός που αναπτύχθηκε στη Σαρδηνία και διήρκεσε από τον 18ο αιώνα π.Χ., την εποχή του Χαλκού, μέχρι την κατάκτησή της από τους Ρωμαίους το 238 π.Χ. Το επίθετο "νουραγικός" προέρχεται από το πιο χαρακτηριστικό μνημείο του νησιού, το νουράγι, έναν τύπο πύργου-φρουρίου κατασκευής που οι αρχαίοι Σαρδηνοί έχτισαν σε μεγάλο αριθμό από το 1800 π.Χ. Σήμερα, πάνω από 7.000 νουράγια βρίσκονται στο νησί της Σαρδηνίας.

Δεν έχουν ανακαλυφθεί γραπτά αρχεία αυτού του πολιτισμού, εκτός από λίγες σύντομες επιγραφές που ανήκουν στα τελευταία στάδια του νουραγικού πολιτισμού. Οι μόνες γραπτές πληροφορίες προέρχονται από την κλασική λογοτεχνία των Ελλήνων και των Ρωμαίων και μπορεί να θεωρηθούν πιο μυθολογικές παρά ιστορικές.

Οι Ετρούσκοι ήταν αρχαίος λαός που κατοικούσε στην κεντρική χώρα της σημερινής Ιταλίας. Ανέπτυξαν έναν εντυπωσιακό πολιτισμό από τον 9ο αιώνα π.Χ. Η τέχνη τους ως ιδιαίτερη πολιτισμική έκφραση προσέελκυσε την προσοχή ερευνητών και περιηγητών πολύ πριν γίνει η αρχαιολογία επίσημα επιστημονικός κλάδος. Σταδιακά αφομοιώθηκαν πρώτα από Ιταλικούς πληθυσμούς στα νότια, μετά από Κέλτες στο βορρά, και τέλος από την επεκτεινόμενη Ρωμαϊκή Δημοκρατία.

Η έκταση του ετρουσκικού πολιτισμού σηματοδοτείται από τις πόλεις του. Οι ετρουσκικές πόλεις άνθισαν περισσότερο την Εποχή του Σιδήρου, οπότε υπήρξε η μεγαλύτερη επέκταση του ετρουσκικού πολιτισμού. Πολλές Ρωμαϊκές πόλεις ήταν πριν ετρουσκικές.

Οι Ετρούσκοι πίστευαν ότι η ζωή των ανθρώπων περιοριζόταν από μια χρονική κλίμακα καθορισμένη από τους θεούς. Λέγεται συχνά ότι οι Ετρούσκοι ουσιαστικά άφησαν τα πράγματα να καταρρεύσουν εξαιτίας της συγκεκριμένης πίστης. Μια ματιά στις θεότητες και στις σημαντικότερες όψεις της ετρουσκικής τέχνης δείχνει ότι αυτός ο αρχαίος λαός συνδιαλέγεται πεισματικά με τον θάνατο. Η ετρουσκική εμμονή με τον επιμελημένο ενταφιασμό μας οδηγεί στην υπόθεση ότι πιθανώς υπήρχε η βαθύτερη πεποίθηση, παρόμοια με εκείνη των Αιγυπτίων, πως ένα τμήμα της ψυχής παρέμενε με το σώμα, ή τουλάχιστον ότι το σώμα ήταν σημαντικό για τη μεταθανάτια ζωή. Κατά τη διάρκεια της νεκρικής τελετής ο γλυκός ήχος του αυλού και της λύρας ελάφρυνε την ατμόσφαιρα του συμποσίου που ακολουθούσε, πείθοντας τους παρευρισκόμενους να χορέψουν.

Από τον 7ο αιώνα π.Χ. οι αρχαίοι Έλληνες άρχισαν να δημιουργούν αποικίες στον νότο της Ιταλικής χερσονήσου και στη Σικελία. Αργότερα οι Ρωμαίοι ονόμασαν αυτές τις περιοχές «Μεγάλη Ελλάδα» αφού οι κάτοικοι ήταν κυρίως Έλληνες. Με αυτές τις αποικίες ο Ελληνικός πολιτισμός επεκτάθηκε στην Ιταλία και επηρέασε την πολιτιστική εξέλιξή της.

Ο Αρχιμήδης ο Συρακούσιος (287 ως 212 π.Χ.) ήταν αρχαίος Έλληνας μαθηματικός, μηχανικός, φυσικός, εφευρέτης και αστρονόμος. Αναγνωρίζεται ως μία από τις μεγαλύτερες μαθηματικές ιδιοφυΐες όλων των εποχών και ένας από τους λαμπρότερους επιστήμονες της κλασικής αρχαιότητας. Κατά την πολιορκία των Συρακουσών σκοτώθηκε από έναν Ρωμαίο στρατιώτη, παρά τις εντολές ότι δεν έπρεπε να τον πειράζουν.

**Μη μου
τους κύκλους
τάραττε!**

Σύμφωνα με τον μύθο, η Ρώμη ιδρύθηκε το 753 π.Χ. από τα δίδυμα αδέρφια, τον Ρωμύλο και τον Ρώμο, που τους βύζαξε μια λύκαινα. Αναφέρονται ως οι ιδρυτές και πρώτοι βασιλιάδες της Ρώμης. Διαφώνησαν για το πού πρέπει να χτιστεί η Ρώμη και πάνω στον εμφύλιο που ακολούθησε ο Ρωμύλος σκότωσε τον Ρώμο. Ο Ρωμύλος στη συνέχεια οικοδόμησε την πόλη, οργάνωσε τους νόμους, το πολίτευμα και τη θρησκεία της και βασίλευσε για πολλά χρόνια ως ο πρώτος βασιλιάς της πόλης.

**Ρωμύλος
και
Ρώμος**

Η αρπαγή των Σαβίνων ήταν μια ιστορία της Ρωμαϊκής μυθολογίας, κατά την οποία οι άνδρες της Ρώμης οργάνωσαν μια μαζική απαγωγή νεαρών γυναικών από τη φυλή των Σαβίνων. Μετά την ίδρυσή της, η Ρώμη βρέθηκε στη δεινή θέση να είναι γεμάτη μεν από δυνατούς και γενναίους άνδρες, αλλά ελάχιστες γυναίκες που θα διασφάλιζαν την επιβίωσή της. Ο βασιλιάς Ρωμύλος έψαξε μάταια να βρει συζύγους για τους άνδρες του από γειτονικές φυλές. Η άρνηση των πατέρων τους να επιτρέψουν γάμους με άνδρες άλλης φυλής, οδήγησε τους Ρωμαίους στην απελπισμένη απόφαση να τις κλέψουν.

Η Ρωμαϊκή Δημοκρατία άρχισε να δημιουργείται το 509 π.Χ. και τελείωσε οριστικά το 27 π.Χ. με την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας της, η συνταγματική εξέλιξη ήταν αποτέλεσμα του αγώνα μεταξύ της αριστοκρατίας και των απλών πολιτών. Η Ρωμαϊκή αριστοκρατία αποτελείτο από μια τάξη πολιτών που ονομάζονταν Πατρίκιοι, ενώ όλοι οι άλλοι πολίτες ονομάζονταν Πληβείοι. Κατά την πρώτη φάση της ανάπτυξης, η αριστοκρατία των Πατρικίων κυριαρχούσε στο κράτος και οι Πληβείοι είχαν αρχίσει να ζητούν πολιτικά δικαιώματα.

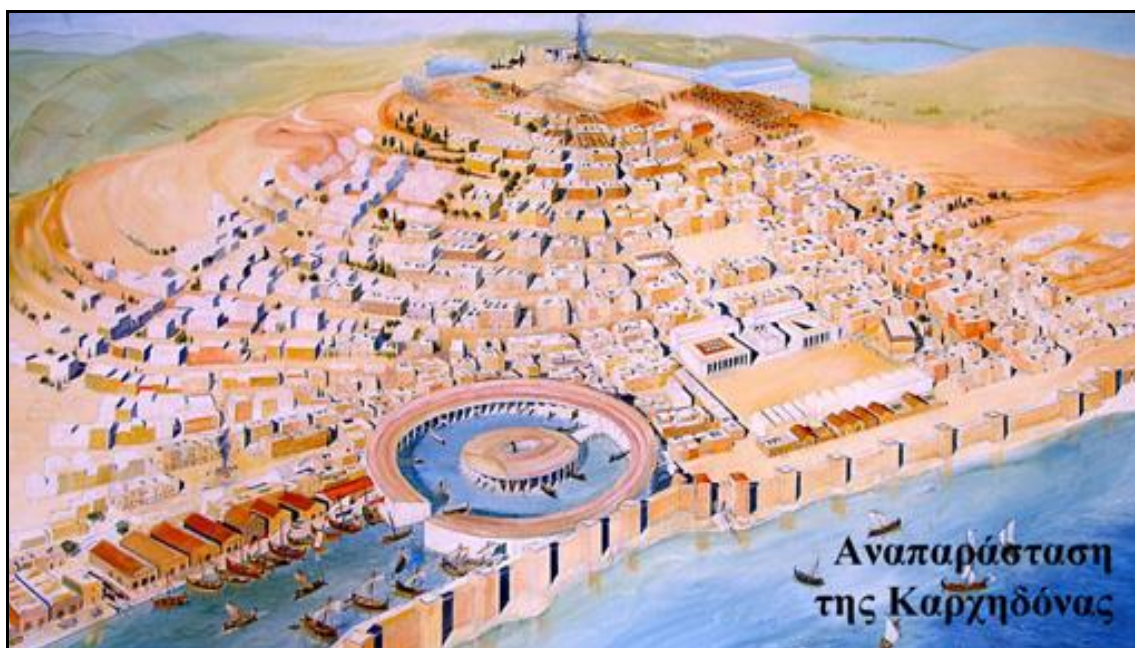
Το 454 π.Χ. η Σύγκλητος της Ρώμης είχε στείλει μια επιτροπή τριών Πατρικίων στην Ελλάδα για να μελετήσει και να υποβάλει έκθεση σχετικά με τη νομοθεσία του Σόλωνα και άλλων νομοθετών. Όταν επέστρεψαν το 451 π.Χ. η Σύγκλητος επέλεξε δέκα άντρες για να διατυπώσουν έναν νέο κώδικα και τους έδωσε κυβερνητική εξουσία στη Ρώμη για δύο χρόνια. Αυτή η επιτροπή μετέτρεψε τον παλιό εθιμικό νόμο της Ρώμης και υπέβαλε στη Σύγκλητο το νέο Σύνταγμα σε Δώδεκα Πίνακες (που τους πέρασε η Σύγκλητος με κάποιες αλλαγές) και παρουσιάστηκαν στο Φόρουμ για όλους όσους ήθελαν να τους διαβάσουν. Οι Δώδεκα Πίνακες αναγνώριζαν συγκεκριμένα δικαιώματα και μέχρι τον 4ο αιώνα π.Χ. οι Πληβείοι είχαν το δικαίωμα να συμμετέχουν στη Σύγκλητο και να αναλαμβάνουν υψηλά αξιώματα.

Τον 4ο αιώνα π.Χ. η Δημοκρατία δέχθηκε επίθεση από τους Γαλάτες, οι οποίοι αρχικά επικράτησαν και λεηλάτησαν τη Ρώμη. Οι Γαλάτες ήταν μια Κελτική φυλή της Ηπειρωτικής Ευρώπης. Στη συνέχεια, όμως, οι Ρωμαίοι ανασυντάχθηκαν και έδιωξαν τους Γαλάτες. Σταδιακά οι Ρωμαίοι επιβλήθηκαν στους άλλους λαούς στην ιταλική χερσόνησο, όπως και στους Ετρούσκους.

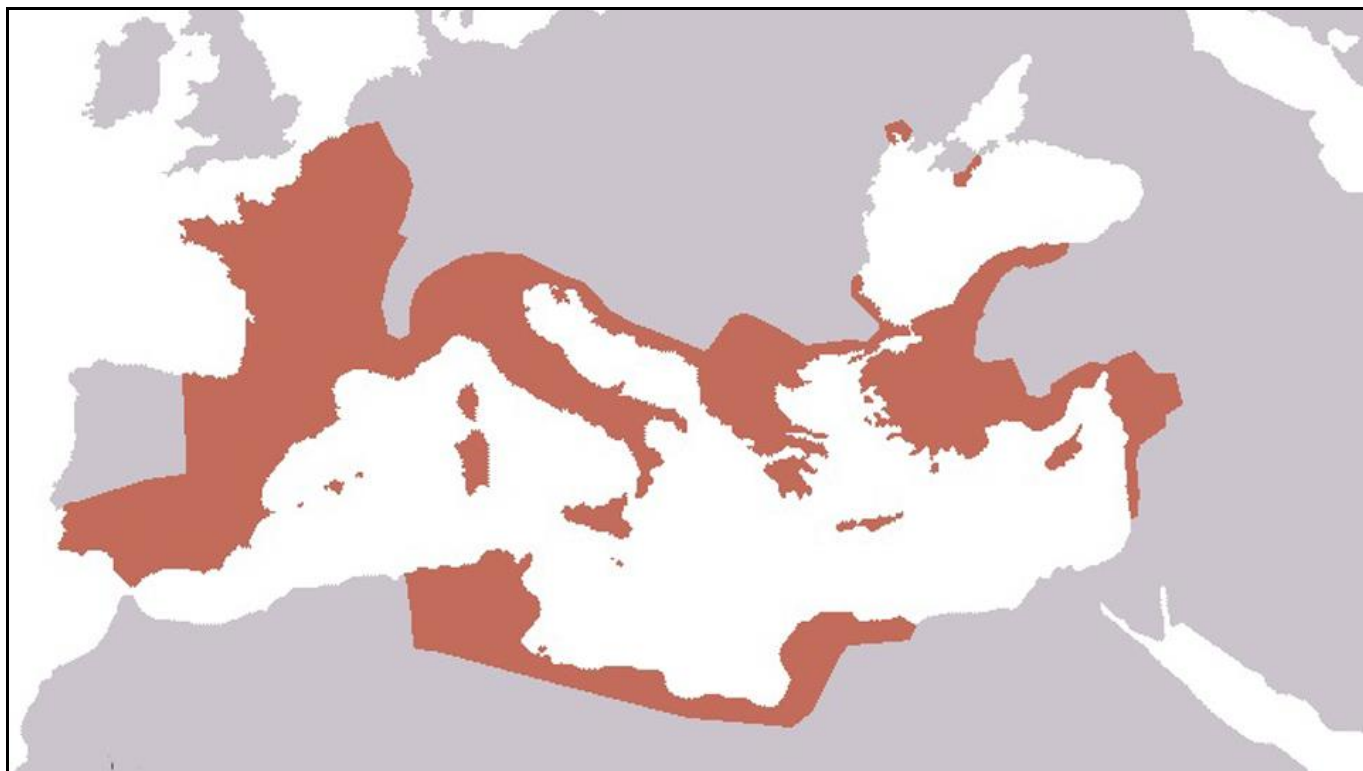
Τον 3ο αιώνα π.Χ., η Ρώμη έπρεπε να αντιμετωπίσει έναν νέο και ισχυρό αντίπαλο: τη Φοινικική πόλη Καρχηδόνα. Στους τρεις μεγάλους πολέμους, η Καρχηδόνα καταστράφηκε τελικά και η Ρώμη κέρδισε τον έλεγχο στην Ισπανία, τη Σικελία και τη Βόρεια Αφρική.

Στα μέσα του 1ου αιώνα π.Χ., η Δημοκρατία αντιμετώπισε μια περίοδο πολιτικής κρίσης και κοινωνικής αναταραχής. Σε αυτό το ταραχώδες σενάριο αναδείχθηκε η μορφή του Ιούλιου Καίσαρα. Το 53 π.Χ. είχε αρχίσει στη Ρώμη ένας εμφύλιος πόλεμος για την κατάκτηση της εξουσίας από δύο ισχυρούς στρατηγούς, τον Κράσσο και τον Πομπήιο. Ο Ιούλιος Καίσαρας, αφού νίκησε στους Γαλατικούς Πολέμους και κέρδισε τον σεβασμό και τον έπαινο από τις λεγεώνες, διέσχισε τον ποταμό Ρουβίκωνα και εισέβαλε στη Ρώμη το 49 π.Χ., εγκαθιστώντας τη δικτατορία που ήταν η αρχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Με τις κατακτήσεις που είχε κάνει ο Ιούλιος Καίσαρας μέχρι να εισβάλει στη Ρώμη η έκταση της Ρωμαϊκής επικράτειας είχε επεκταθεί όπως φαίνεται στη φωτογραφία.

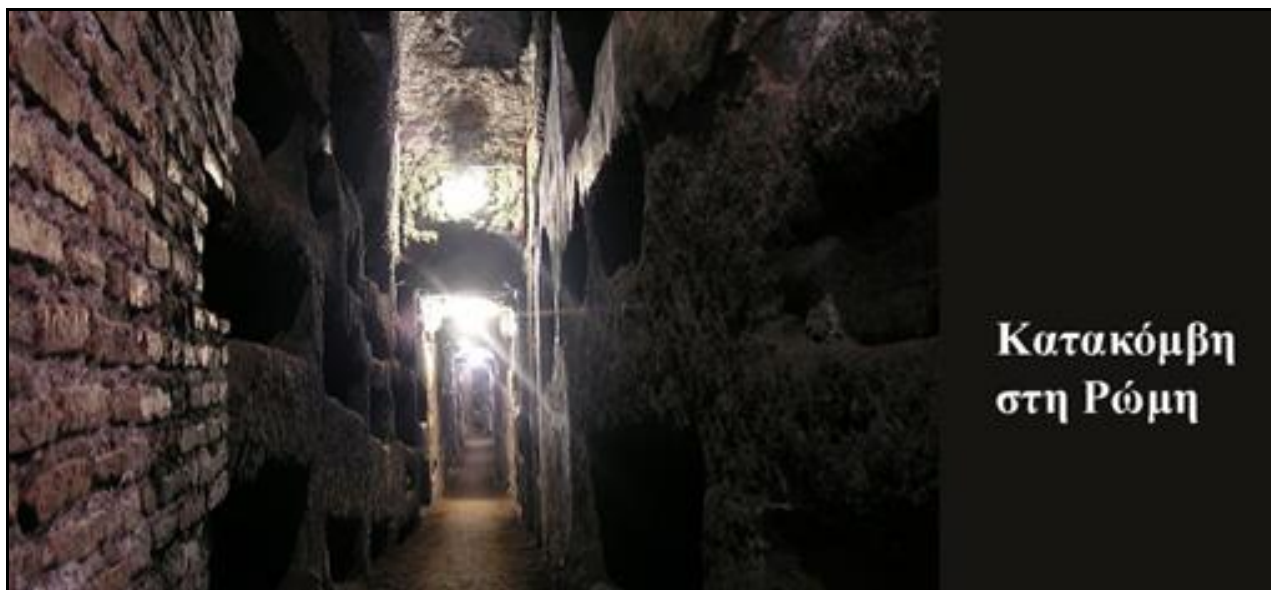
Το 44 π.Χ. ο Ιούλιος Καίσαρας δολοφονείται από μια ομάδα Συγκλητικών και ακολουθεί μια περίοδος πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής. Ακολούθησαν εμφύλιες πολεμικές συγκρούσεις με πρωταγωνιστές τον Μάρκο Αντώνιο και τον Οκταβιανό. Μετά την αυτοκτονία του Μάρκου Αντωνίου και της Κλεοπάτρας μοναδικός ηγέτης της Ρώμης έμεινε το 27 π.Χ. ο Οκταβιανός, που πήρε το όνομα Αύγουστος – ένα όνομα που δόθηκε και σε έναν από τους καλοκαιρινούς μήνες. Κι έτσι αρχίζει η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.

Η χρυσή εποχή της Λατινικής λογοτεχνίας άρχισε στην εποχή του Αυγούστου. Ποιητές, όπως ο Βιργίλιος, ο Οράτιος και ο Οβίδιος, ανέπτυξαν μια πλούσια λογοτεχνία και ήταν στενοί φίλοι του Αυγούστου. Στενός φίλος και σύμβουλος του Αυγούστου ήταν και ο Μαικήνας, ο οποίος στήριζε τους ανθρώπους της τέχνης.

Μετά τη σταύρωση του Χριστού, ο Χριστιανισμός άρχισε να εμφανίζεται στη Ρώμη. Οι Απόστολοι Πέτρος και Παύλος που διέδιδαν τη νέα θρησκεία θανατώθηκαν από τους Ρωμαίους μεταξύ 66 και 68 μ.Χ. Για να προστατευθούν οι Χριστιανοί συγκεντρώνονταν στις κατακόμβες.

Το 54 μ.Χ. έγινε Αυτοκράτορας ο Νέρωνας. Το 64 ξέσπασε μια μεγάλη πυρκαγιά στη Ρώμη, η οποία κατέστρεψε τα δύο τρίτα της πόλης. Αμέσως διαδόθηκε πως ο Νέρωνας είχε προκαλέσει τη φωτιά για να εμπνευσθεί και πως όσο την παρακολουθούσε απάγγελλε στίχους και έπαιζε τη λύρα του. Για να βγάλει την κατηγορία από πάνω του, ο Νέρωνας έριξε την ευθύνη στους χριστιανούς και διέταξε την τιμωρία τους. Έτσι άρχισε η πρώτη μεγάλη καταδίωξη των χριστιανών στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

Το Κολοσσαίο άρχισε να κατασκευάζεται το 72 μ.Χ. και ολοκληρώθηκε όταν ήταν αυτοκράτορας ο Τίτος, το 80 μ.Χ. Για να κατασκευαστεί, εργάστηκαν χιλιάδες Ιουδαίοι αιχμάλωτοι που είχαν συλληφθεί από τον Τίτο μετά την καταστροφή των Ιεροσολύμων. Πήρε το όνομά του από το κολοσσιαίο άγαλμα του Νέρωνα (Ο Κολοσσός), που βρισκόταν στην τοποθεσία που χτίστηκε. Μπορούσε να χωρέσει 65.000 θεατές και είχε σχήμα έλλειψης με περιφέρεια 524 μέτρων. Το ύψος του έφτανε τα 48 μέτρα και είχε 4 ορόφους. Από αυτούς, οι τρεις πρώτοι είχαν ανίδεις και ο τέταρτος 40 παράθυρα. Ο τελευταίος όροφος προοριζόταν για τις γυναίκες και τις κατώτερες τάξεις των πολιτών, ενώ ο πρώτος για τους επιφανείς πολίτες.

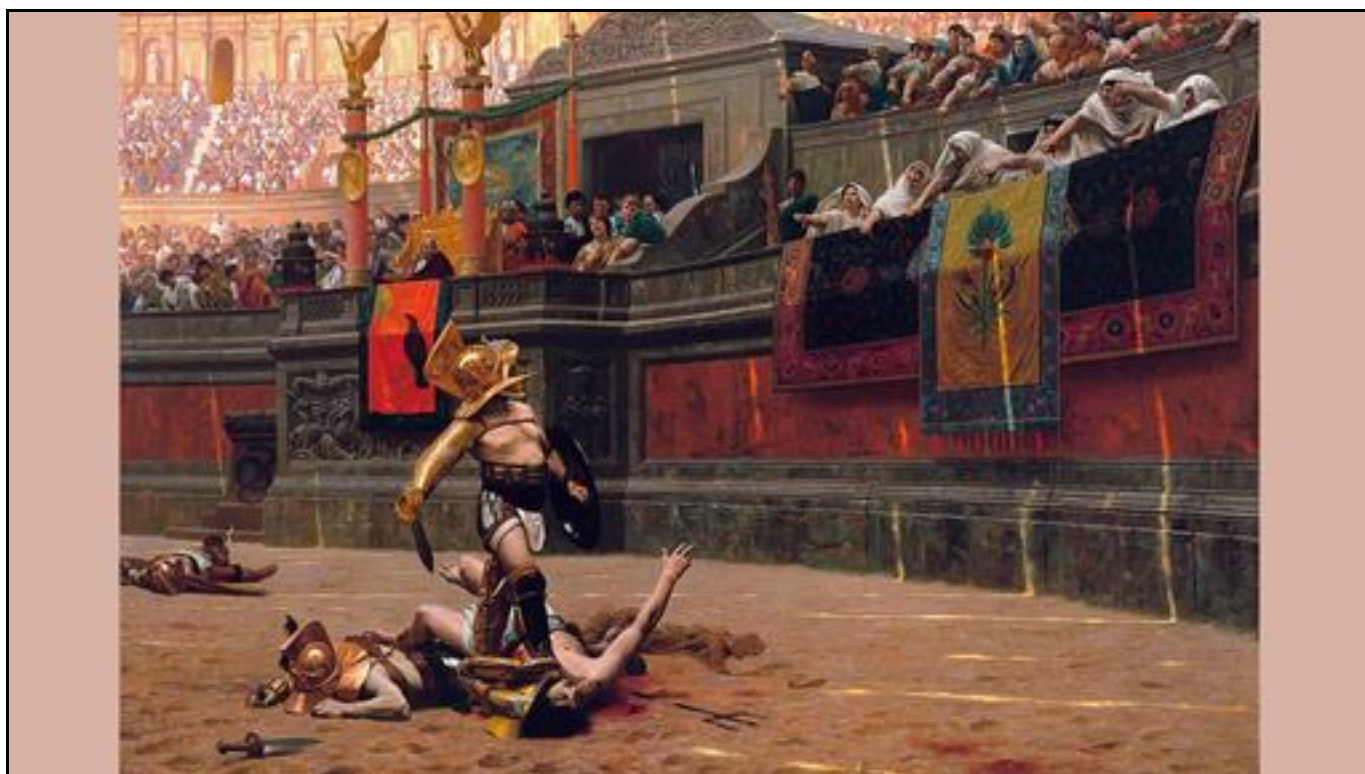

Το Κολοσσαίο στη Ρώμη

Το εσωτερικό του ήταν χωρισμένο σε κερκίδες, ενώ στο κέντρο του είχε κονίστρα που χωριζόταν από τις κερκίδες με ένα ψηλό βάθρο. Κάτω από την κονίστρα βρίσκονταν τα υπόγεια. Εκεί βρίσκονταν τα κλουβιά με τα ζώα, τα οποία μπορούσαν να ανυψωθούν για να ανεβαίνουν τα ζώα στην αρένα. Οι πολλές πύλες έδιναν στο Κολοσσαίο τη δυνατότητα να γεμίσει μέσα σε 15 λεπτά, και να αδειάσει μέσα σε μόλις 5.

Το Κολοσσαίο έμεινε θρυλικό ως το κέντρο των αιμοχαρών θεαμάτων που απολάμβανε η ρωμαϊκή αυλή στην εποχή της παρακμής της. Η ορχήστρα είχε διαμορφωθεί κατάλληλα για να πραγματοποιούνται ναυμαχίες, μονομαχίες και θηριομαχίες τις οποίες χρηματοδοτούσαν οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες. Εκεί γίνονταν επίσης μαρτύρια χριστιανών.

Ο Βεζούβιος είναι βουνό-ηφαίστειο στις δυτικές ακτές της Ιταλίας και σε απόσταση 12 χλμ. από τη Νάπολη. Μέχρι το 79 μ.Χ. το θεωρούσαν ένα απλό βουνό. Στους πρόποδες είχε χτιστεί η Πομπηία, μια ακμάζουσα πόλη 25.000 κατοίκων. Η τοποθεσία της και το κλίμα της την έκαναν το καλύτερο θέρετρο της αρχαίας Ρώμης. Πολλοί πλούσιοι Ρωμαίοι είχαν χτίσει πάνω στους σκεπασμένους με αμπέλια λόφους της, όμορφες εξοχικές επαύλεις, τις οποίες στόλιζαν με διάφορα έργα τέχνης. Αρκετοί επιβίωσαν από την πρώτη έκρηξη, όμως την επομένη μια νέα έκρηξη τους σκότωσε ακαριαία. Όταν η βροχή που ακολούθησε αναμίχθηκε με τη στάχτη δημιουργήθηκε ένα είδος τσιμέντου που κάλυψε όλη την πόλη. Ο απολογισμός από την οργή του Βεζουβίου ήταν 13.000 νεκροί και μια πόλη εξαφανισμένη. Η σημερινή επίχωση φτάνει τα 6-7 μέτρα.

Τα εβδομήντα χρόνια των Εβραϊκών-Ρωμαϊκών πολέμων στο δεύτερο μισό του 1ου αιώνα και στο πρώτο μισό του 2ου αιώνα ήταν φοβερά στη διάρκεια και τη βία τους. Εκτιμάται ότι συνολικά σκοτώθηκαν 2.120.000 Εβραίοι.

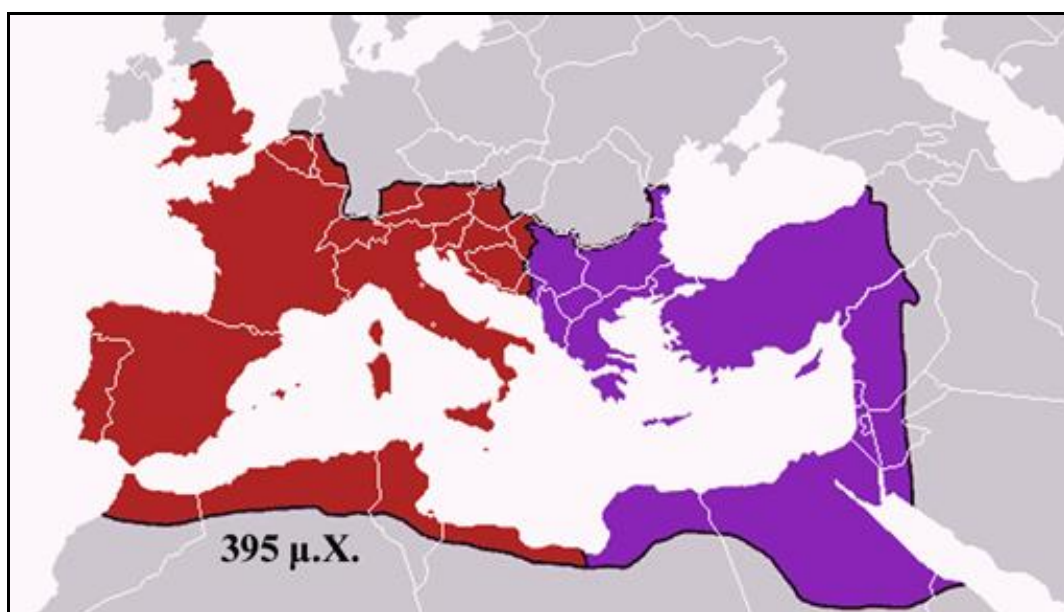
Τον 1ο αιώνα μ.Χ. συνεχίστηκε η επέκταση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Στη φωτογραφία η έκταση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας το 117 μ.Χ.

Καθώς η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία επεκτεινόταν, έφθασε σε ένα σημείο, όπου η κεντρική κυβέρνηση στη Ρώμη δεν μπορούσε να διοικεί αποτελεσματικά τις μακρινές επαρχίες. Οι επικοινωνίες και οι μεταφορές ήταν προβληματικές δεδομένης της αχανούς έκτασης της αυτοκρατορίας. Οι εξεγέρσεις ήταν τελείως συνηθισμένα γεγονότα μέσα στην Αυτοκρατορία. Τα κατακτημένα φύλα ή πόλεις εξηγείρονταν Έτσι ήρθε η λεγόμενη κρίση του τρίτου αιώνα. Στη φωτογραφία η διαιρεμένη αυτοκρατορία το 271 μ.Χ.

Μετά τον θάνατο του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου Α΄ (το 395), η Αυτοκρατορία χωρίστηκε σε Ανατολική και Δυτική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Το δυτικό τμήμα αντιμετώπισε αυξανόμενη οικονομική και πολιτική κρίση και συχνές βαρβαρικές εισβολές. Το 476 ο τελευταίος Δυτικός αυτοκράτορας εκδιώχθηκε και μετά από λίγα χρόνια η Ιταλία διαιρέθηκε μεταξύ πολλών βαρβαρικών βασιλείων.

Το 756 οι Φραγκικές δυνάμεις νίκησαν τους Λομβαρδούς και έδωσαν στον Παπισμό νομική εξουσία σε μεγάλο μέρος της κεντρικής Ιταλίας, δημιουργώντας έτσι τα παπικά κράτη. Τα παπικά κράτη ήταν μια σειρά εδαφών στην Ιταλική χερσόνησο υπό την άμεση κυριαρχία του Πάπα. Το 800 ο Καρλομάγνος στέφθηκε αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τον Πάπα στη Βασιλική του Αγίου Πέτρου.

Το 1054 έγινε το σχίσμα της Δυτικής (Καθολικής) Εκκλησίας με την Ανατολική (Ορθόδοξη) Εκκλησία. Αν και μοιάζει να προέκυψε ξαφνικά, στην πραγματικότητα επισημοποίησε μια ήδη προϋπάρχουσα κατάσταση, καθώς με το πέρασμα των χρόνων ο ανατολικός και ο δυτικός Χριστιανισμός διαμόρφωσαν διαφορετικές παραδόσεις, καθώς το χάσμα μεταξύ τους διευρυνόταν σε επίπεδο δογματικό, λειτουργικό και διοικητικό.

Μεταξύ του 12ου και του 13ου αιώνα, η Ιταλία αναπτύχθηκε πολύ διαφορετικά από τη φεουδαρχική Ευρώπη βόρεια των Άλπεων. Καθώς δεν εμφανίστηκαν κυρίαρχες δυνάμεις, όπως σε άλλα μέρη της Ευρώπης, η ολιγαρχική πόλη-κράτος έγινε η κυρίαρχη μορφή διακυβέρνησης. Διατηρώντας τόσο τον άμεσο έλεγχο της Εκκλησίας όσο και την Αυτοκρατορική εξουσία, τα πολλά ανεξάρτητα κράτη ευημερούσαν μέσω του εμπορίου. Οι βόρειες πόλεις ήταν επίσης αξιοσημείωτες για τις εμπορικές Δημοκρατίες τους, ειδικά η Δημοκρατία της Βενετίας. Σε σύγκριση με τις φεουδαρχικές και απόλυτες μοναρχίες, οι ανεξάρτητες ιταλικές κοινότητες και οι εμπορικές δημοκρατίες απολάμβαναν σχετική πολιτική ελευθερία που ενίσχυσε την επιστημονική και καλλιτεχνική πρόοδο.

**Κάστρο
στην
Καλαβρία**

Ο Μάρκο Πόλο (1254 ως 1324) ήταν Βενετός έμπορος και εξερευνητής, τα ταξίδια του οποίου καταγράφηκαν στο βιβλίο «Τα Ταξίδια του Μάρκο Πόλο», όπου περιγράφονται από τον ίδιο όλα όσα είδε και έζησε κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του στην Κεντρική Ασία και την Κίνα. Μαζί με τον πατέρα του και τον θείο του ξεκίνησαν για ένα ταξίδι στην Ασία και επέστρεψαν μετά από 24 χρόνια οπότε και βρήκαν τη Βενετία να βρίσκεται σε πόλεμο με τη Γένοβα. Ο Μάρκο Πόλο φυλακίστηκε και υπαγόρευσε τις ιστορίες του στον συγκρατούμενό του. Αφέθηκε ελεύθερος το 1299 και έγινε ένας πλούσιος έμπορος, παντρεύτηκε και απέκτησε τρία παιδιά.

**Ο
Μάρκο
Πόλο
στον
Κουμπλάι
Χαν**

Ο Δάντης Αλιγκέρι (1265 ως 1321) ήταν ένας από τους σημαντικότερους Ιταλούς ποιητές. Θεωρείται ο πρώτος σημαντικός δημιουργός στην ιταλική ποίηση ενώ το περίφημο έργο του, η *Θεία Κωμωδία*, εκτιμάται ως σήμερα ως ένα από τα σημαντικότερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

Ο Μαύρος Θάνατος, η πανώλη, που εξαπλώθηκε στην Ευρώπη (1346 ως 1353) προκάλεσε τρομερό πλήγμα στην Ιταλία, σκοτώνοντας το ένα τρίτο του πληθυσμού. Η ανάκαμψη από τη δημογραφική και οικονομική καταστροφή οδήγησε στην ανασυγκρότηση των πόλεων, του εμπορίου και της οικονομίας, η οποία οδήγησε στη φάση του ανθρωπισμού και της αναγέννησης (από τον 15ο ως τον 17ο αιώνα) όταν η Ιταλία επέστρεψε και πάλι στο κέντρο του δυτικού πολιτισμού, επηρεάζοντας έντονα άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η Αναγέννηση ονομάστηκε έτσι επειδή «ξαναγεννήθηκαν» όχι μόνο η οικονομία και η αστικοποίηση, αλλά και οι τέχνες και η επιστήμη. Αυτή η πολιτιστική αναγέννηση τροφοδοτήθηκε από μαζικές ανακαλύψεις αρχαίων κειμένων που είχαν ξεχαστεί για αιώνες από τον δυτικό πολιτισμό, κρυμμένων σε μοναστικές βιβλιοθήκες ή στον ισλαμικό κόσμο, καθώς και μεταφράσεις ελληνικών και αραβικών κειμένων στα λατινικά.

Ο Φραγκίσκος Πετράρχης (1304 ως 1374) ήταν Ιταλός λόγιος, ποιητής και ένας από τους παλαιότερους Ουμανιστές της Αναγέννησης. Βάσει των έργων του Πετράρχη και, σε μικρότερο βαθμό, του Δάντη και του Βοκάκιου, ο Πιέτρο Μπέμπο τον 16ο αιώνα δημιούργησε το μοντέλο για τη σύγχρονη ιταλική γλώσσα.

Στη φωτογραφία «Ο θρίαμβος του θανάτου».

Η Ιταλική Αναγέννηση ξεκίνησε στην περιοχή της Τοσκάνης, με επίκεντρο την πόλη της Φλωρεντίας. Στη συνέχεια εξαπλώθηκε νότια, έχοντας ιδιαίτερα σημαντικό αντίκτυπο στη Ρώμη, η οποία ξαναχτίστηκε σε μεγάλο βαθμό από τους αναγεννησιακούς Πάπες. Η αρχιτεκτονική και η ζωγραφική της Τοσκάνης έγιναν σύντομα πρότυπο για όλες τις πόλεις-πολιτείες της βόρειας και κεντρικής Ιταλίας. Κυριαρχούσε η ιταλική γλώσσα της Τοσκάνης σε όλη την περιοχή, ειδικά στη λογοτεχνία.

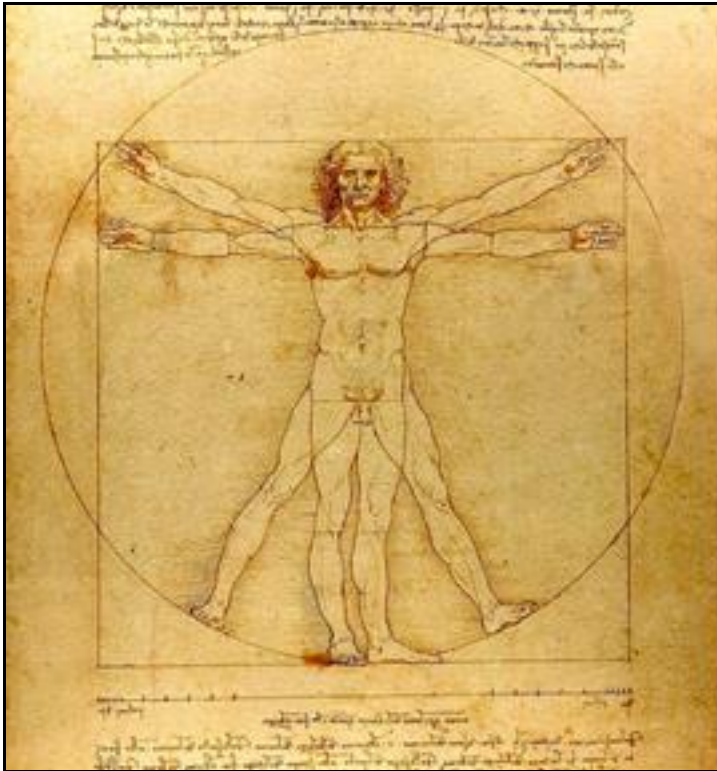

Οι Μεδικοί ήταν μια πολύ πλούσια οικογένεια της Φλωρεντίας, που από τον 15ο ως τον 18ο αιώνα κυριάρχησε στην οικονομική, πολιτική αλλά και καλλιτεχνική ζωή της πόλης, παίζοντας έτσι ένα καθοριστικό ρόλο στην ιταλική και ευρωπαϊκή ιστορία. Κεφαλή της οικογένειας ήταν ο Λαυρέντιος ο Μεγαλοπρεπής (1449 ως 1492), τραπεζίτης, πολιτικός, ποιητής και μακίνας πολλών καλλιτεχνών (όπως ο Μιχαήλ Άγγελος) και επιστημόνων. Τα μέλη της οικογένειας κυβέρνησαν τη χώρα ως μεγάλοι δούκες της Τοσκάνης. Μέλος της οικογένειας ήταν και η Αικατερίνη των Μεδίκων (1519 ως 1589), η οποία στέφθηκε βασίλισσα της Γαλλίας μετά τον γάμο της με τον βασιλιά της Γαλλίας Ερρίκο Β΄. Επίσης η Μαρία των Μεδίκων ήταν σύζυγος του Ερρίκου Δ΄ της Γαλλίας.

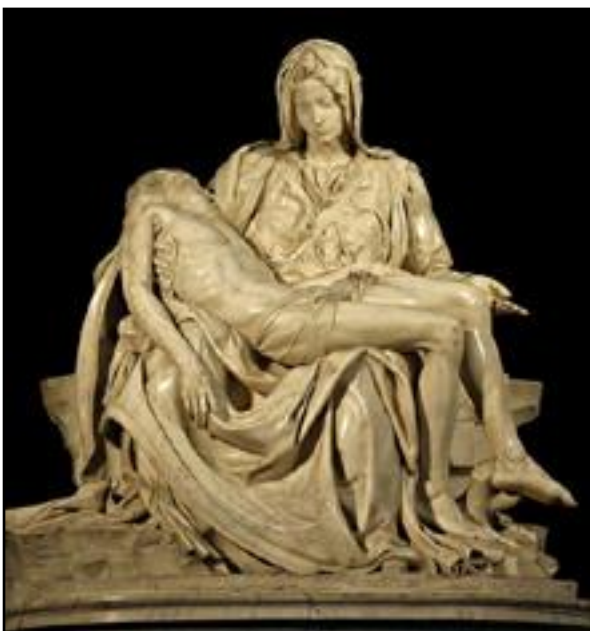
Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι (1452 ως 1519 ήταν Ιταλός πολυμαθής της Αναγέννησης που θεωρείται κατά κοινή ομολογία ένας από τους σπουδαιότερους ζωγράφους όλων των εποχών παρά το περιορισμένο πλήθος των σωζόμενων έργων του. Η «Μόνα Λίζα» είναι το διασημότερο ζωγραφικό έργο του Λεονάρντο και το πιο διάσημο πορτραίτο στην ιστορία, ενώ ο «Μυστικός Δείπνος» του είναι ο πλέον ανατυπωμένος θρησκευτικός πίνακας. Ο ντα Βίντσι είναι επίσης γνωστός για τα σημειωματάριά του, στα οποία καταχωρούσε σχέδια και σημειώσεις επιστημονικού περιεχομένου. Σε αυτά περιλαμβάνεται πληθώρα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ανατομίας, της χαρτογραφίας, της ζωγραφικής και της παλαιοντολογίας. Πολλοί ιστορικοί και μελετητές θεωρούν τον ντα Βίντσι ως το πλέον αντιπροσωπευτικό δείγμα του «Αναγεννησιακού Ανθρώπου» και έναν

αληθινό «Homo Universalis», ένα άτομο «άσβεστης περιέργειας» και «πυρετώδους εφευρετικής φαντασίας».

**Ο άνθρωπος
του Βιτρούβιου**

Ο Μιχαήλ Άγγελος (1475 ως 1564) ήταν Ιταλός γλύπτης, ζωγράφος, αρχιτέκτονας και ποιητής της Αναγέννησης, που άσκησε απaráμιλλη επίδραση στην ανάπτυξη της δυτικής τέχνης. Σήμερα αναγνωρίζεται ως ένας από τους σπουδαιότερους δημιουργούς στην ιστορία της τέχνης. Υπήρξε ο μοναδικός καλλιτέχνης της εποχής, του οποίου η βιογραφία

εκδόθηκε πριν από τον θάνατό του, στους «Βίους» του Τζόρτζιο Βαζάρι, ο οποίος επέλεξε να τον τοποθετήσει στην κορυφή των καλλιτεχνών, χρησιμοποιώντας για τον Μιχαήλ Άγγελο το προσωνύμιο ο θεϊκός. Στα δημοφιλέστερα έργα του ανήκουν οι νωπογραφίες που φιλοτέχνησε για το Παπικό παρεκκλήσιο του Βατικανού (Καπέλα Σιξτίνα), το άγαλμα του Δαβίδ και η Πιετά (αποκαθήλωση) στη Βασιλική του Αγίου Πέτρου, στη Ρώμη.

Ο Σάντρο Μποτιτσέλι (1445 ως 1510) ήταν εξαιρετικός Ιταλός ζωγράφος της Αναγέννησης. Αποτέλεσε έναν από τους πιο γνωστούς και επιτυχημένους καλλιτέχνες της εποχής του, του οποίου η φήμη άρχισε να εξανεμίζεται κατά τις αρχές του 16ου αιώνα, όταν οι φιλοσοφικές ιδέες που διαπερνούσαν τους πίνακές του άρχισαν να εκτοπίζονται. Το ενδιαφέρον για το έργο του αναθερμάνθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα, οπότε αυτό απέκτησε τη θέση και την αναγνώριση που κατέχει μέχρι σήμερα.

Ο Ραφαήλ (1483 ως 1520) ήταν Ιταλός ζωγράφος και αρχιτέκτονας της Αναγέννησης. Το έργο του θαυμάζεται για τη σαφήνεια των μορφών, την ευκολία της σύνθεσης και την οπτική επίτευξη του νεοπλατωνικού ιδεώδους του ανθρώπινου μεγαλείου. Υπήρξε ένας από τους επιφανέστερους καλλιτέχνες της εποχής του.

Ξεκινώντας από τη Φλωρεντία η αρχιτεκτονική της Αναγέννησης εξαπλώθηκε σχεδόν σε όλη την Ιταλία. Το αναγεννησιακό στιλ δίνει έμφαση στη συμμετρία, την αναλογία, τη γεωμετρία και την κανονικότητα των τμημάτων, όπως στην αρχιτεκτονική της κλασικής αρχαιότητας και ιδιαίτερα στην αρχαία ρωμαϊκή αρχιτεκτονική. Στη Ρώμη εκφράζεται στη Βασιλική του Αγίου Πέτρου.

Ο Γαλιλαίος Γαλιλέι (1564 ως 1642) ήταν Ιταλός φυσικός, μαθηματικός, αστρονόμος και φιλόσοφος, που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην επιστημονική επανάσταση. Ο Γαλιλαίος έμεινε γνωστός στην ιστορία για την τόλμη του να αντιπαραταχθεί σε διαδεδομένες και παραδεκτές διδασκαλίες της εποχής του, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα να θεωρηθεί από πολλούς αιρετικός. Συγκρούστηκε με τη Ρωμαιο-καθολική Εκκλησία και αυτό προβάλλεται συχνά ως παράδειγμα εναντίωσης της ελευθερίας της σκέψης και της επιστημονικής έρευνας με την εξουσία. «Και όμως κινείται!» - για τη γη γύρω από τον ήλιο.

Ο Κλάουντιο Μοντεβέρντι (1567 ως 1643) ήταν Ιταλός συνθέτης, μουσικός και Ρωμαιοκαθολικός ιερέας. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους συνθέτες της δυτικής μουσικής, ενώ το έργο του σηματοδοτεί τη μετάβαση από τη μουσική της Αναγέννησης στο Μπαρόκ. Υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους μεταρρυθμιστές στην εξέλιξη της μουσικής έκφρασης. Συνέθεσε μια από τις πρώτες όπερες - τον Ορφέα.

Οι ξένες εισβολές στην Ιταλία γνωστές ως «Ιταλικοί πόλεμοι» ξεκίνησαν με την εισβολή του 1494 από τη Γαλλία που προκάλεσε εκτεταμένες καταστροφές στη Βόρεια Ιταλία και τερμάτισε την ανεξαρτησία πολλών από τις πόλεις-κράτη. Αρχικά οι συγκρούσεις ξεκίνησαν από δυναστικές διαμάχες σχετικές με το Δουκάτο του Μιλάνου και το Βασίλειο της Νάπολης, αλλά οι πόλεμοι έγιναν γρήγορα ένας γενικός αγώνας για την εξουσία και την κατάκτηση εδαφών μεταξύ των διαφόρων συμμετεχόντων – αγώνας σημαδεμένος από έναν αυξανόμενο αριθμό συμμαχιών, αντι-συμμαχιών και προδοσιών.

Τελικά, μετά από χρόνια ατελέσφορων συγκρούσεων, η Γαλλία παραιτήθηκε το 1559 από όλες τις διεκδικήσεις της στην Ιταλία, εγκαινιάζοντας έτσι μια μακρά ηγεμονία των Αψβούργων πάνω στη χερσόνησο. Ενώ η Ιταλική Αναγέννηση εξασθενούσε, η Αναγέννηση στον Βορρά υιοθέτησε πολλά από τα ιδανικά της και μετέτρεψε τα στυλ της. Ορισμένοι από τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες της Ιταλίας επέλεξαν να μεταναστεύσουν. Το πιο αξιοσημείωτο παράδειγμα ήταν ο Λεονάρντο ντα Βίντσι, ο οποίος πήγε στη Γαλλία το 1516, αλλά ομάδες μικρότερων καλλιτεχνών που προσκλήθηκαν να διαμορφώσουν το Ανάκτορο του Φονταινεμπλώ δημιούργησαν τη Σχολή του Φονταινεμπλώ που διέδωσε το στυλ της Ιταλικής Αναγέννησης στη Γαλλία.

Ο 17ος αιώνας ήταν μια ταραχώδης περίοδος στην ιταλική ιστορία, που χαρακτηρίζεται από βαθιές πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές. Αυτές περιλάμβαναν την αύξηση της παπικής εξουσίας στη χερσόνησο και την επιρροή της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στο αποκορύφωμα της Αντίθετης Μεταρρύθμισης, δηλαδή την αντίδραση του Καθολικισμού κατά της Προτεσταντικής Μεταρρύθμισης. Η Ιταλία παρουσίασε συνολική οικονομική παρακμή.

Ο Μαύρος Θάνατος επέστρεψε για να στοιχειώσσει την Ιταλία σε όλη τη διάρκεια του 17ου αιώνα. Η πανούκλα του 1630 που έπληξε τη βόρεια Ιταλία, ιδίως το Μιλάνο και τη Βενετία, σκότωσε ένα εκατομμύριο ζωές, περίπου το 25% του πληθυσμού. Η πανούκλα του 1656 σκότωσε ως και το 40% του πληθυσμού του Βασιλείου της Νάπολης. Η δραματική μείωση του ιταλικού πληθυσμού των πόλεων και οι επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα συνέβαλαν στην πτώση της Ιταλίας ως σημαντικό εμπορικό και πολιτικό κέντρο.

Ο 18ος αιώνας ήταν μια εποχή συνεχών πολέμων με πρωταγωνιστές του Γάλλους, τους Ισπανούς και τους Αυστριακούς που καταλάμβαναν διάφορες περιοχές της Ιταλίας.

Το 1798 ο Γαλλικός στρατός με ηγέτη τον Ναπολέοντα εισέβαλε στην Ιταλία και κατέκτησε το μεγαλύτερο μέρος της στο όνομα της Γαλλικής επανάστασης. Ίδρυσε μια σειρά από νέες δημοκρατίες αλλάζοντας τους υπάρχοντες φεουδαρχικούς νόμους. Όλες αυτές οι νέες πολιτείες ήταν υποτελείς στη Γαλλία, στην οποία έπρεπε να δίνουν μεγάλες οικονομικές ενισχύσεις.

Το 1814, με το τέλος της Ναπολεόντειας περιόδου, αρχίζουν οι πολιτικές και κοινωνικές διαδικασίες που θα ενοποιήσουν ένα μεγάλο μέρος της Ιταλικής χερσονήσου σε ένα εθνικό κράτος το 1861. Μία από τις πιο σημαντικές επαναστατικές ομάδες ήταν οι Καρμπονάροι, μια μυστική οργάνωση που ιδρύθηκε στη νότια Ιταλία στις αρχές του 19ου αιώνα. Εμπνευσμένα από τις αρχές της Γαλλικής Επανάστασης, τα μέλη της προέρχονταν κυρίως από τη μεσαία τάξη και τους διανοούμενους.

Ο Τζουζέπε Γκαριμπάλντι (1807 ως 1882) ήταν σημαντική στρατιωτική και πολιτική φυσιογνωμία της Ιταλίας, καθώς και ήρωας του Ιταλικού πολέμου της Ανεξαρτησίας που οδήγησε στην ενοποίησή της. Συμμετείχε επίσης στον Εμφύλιο Πόλεμο της Ουρουγουάης στο πλευρό του Κόμματος Κολοράντο, το οποίο και επικράτησε. Έχει λάβει το προσωνύμιο του «Ηρώα των Δύο Κόσμων» για τη συμμετοχή του στους δύο αυτούς πολέμους, ενώ για τους Ιταλούς θεωρείται εθνικός ήρωας.

Τζουζέπε
Γκαριμπάλντι

Το 1861 ανακηρύσσεται το Βασίλειο της Ιταλίας. Το 1866 εντάσσεται η περιοχή της Βενετίας και το 1870 καταργείται η επιβολή του Παπικού καθεστώτος της Ρώμης.

Ο πρώτος βασιλιάς της Ιταλίας.

Στη Βόρεια Ιταλία, η εκβιομηχάνιση και ο εκσυγχρονισμός άρχισαν στο τελευταίο μέρος του 19ου αιώνα. Ο Νότος, που εξακολουθούσε να στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή, ήταν υπερπληθυσμένος, αναγκάζοντας εκατομμύρια ανθρώπους να αναζητήσουν μια καλύτερη ζωή στο εξωτερικό. Υπολογίζεται ότι περίπου ένα εκατομμύριο Ιταλοί μετακόμισαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Στις δύο τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα η Ιταλία άρχισε να γίνεται αποικιοκρατική δύναμη με κατακτήσεις στη Σομαλία, την Ερυθραία, την Αιθιοπία, τη Λιβύη και τα Δωδεκάνησα.

Η κατάσταση άλλαξε το 1914 με την κήρυξη του Α΄ Παγκόσμιου Πόλεμου.

